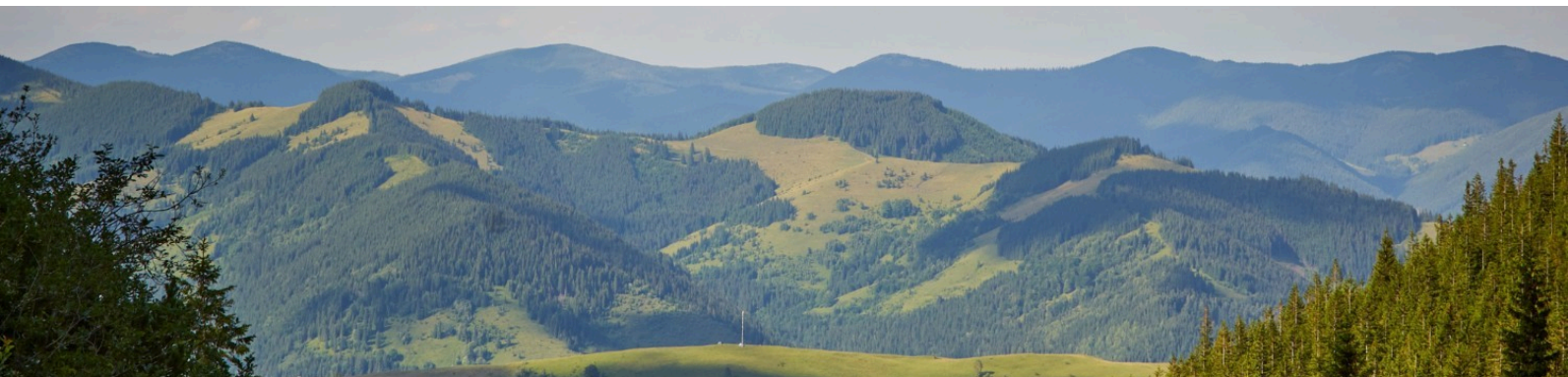

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА на експертите по качество на атмосферния въздух

Съфинансирано от
Европейския съюз

БЮЛЕТИН

май 2026

Тема на фокус

Всичко за ФПЧ2.5 и ФПЧ10 - малко наука никога не е излишна

Примери за научни изследвания, свързани с намаляването на замърсяването от фини прахови частици

Какво знаем от систематичните прегледи на мерките срещу прахово замърсяване

Систематичният преглед на Burns et al. обобщава доказателства за интервенции срещу замърсяването с прахови частици – промишлени, транспортни, битови и комплексни политики. Основният извод е, че най-силни резултати се постигат, когато мярката директно намалява емисиите при източника, а не само преразпределя замърсяването. Прегледът показва също, че много мерки се прилагат без достатъчно добро измерване „преди–след“, което затруднява доказването на ефекта. За общините това означава: всяка мярка за ФПЧ2.5/ФПЧ10 трябва да има предварително заложена логика за мониторинг, индикатори и оценка на резултата.

[Вижте повече](#)

Битовото отопление на дърва като източник на ФПЧ2.5 в северноевропейски градове

Изследването на Kukkonen et al. оценява влиянието на битовото горене на дърва върху концентрациите на ФПЧ2.5 в няколко северни градски региона – Копенхаген, Осло, Хелзинки и Умео. То показва, че дори в страни с високи стандарти на управление, битовото отопление остава съществен приносител към зимните концентрации на фини прахови частици. Изводът е важен за България, където дървата и въглищата имат още по-голямо значение в много населени места. Подмяната на отоплителни уреди трябва да бъде централна ФПЧ2.5 мярка, а не периферна социална програма.

[Вижте повече](#)

Улично метене и миене: защо „само метене“ често не е достатъчно

Изследването на Chou et al. оценява ефекта от улично метене и миене върху ФПЧ10 и натрупания прах по настилките. Резултатът е важен за общините: метенето само по себе си има краткотраен ефект, докато комбинацията от вакуумно/механизирано метене и последващо миене намалява потенциала за повторно разпрашаване по-осезаемо. Това подкрепя тезата, че ръчното метене с метли не е адекватна КАВ мярка при хроничен ФПЧ10 проблем. Изследването аргументира необходимостта от въвеждане на технически стандарти към машините и график на почистване, базиран на риск.

[Вижте повече](#)

Пътен прах: какво показва европейският опит от проекта AIRUSE

Техническите материали на проекта AIRUSE обобщават научни и практически данни за ограничаване на пътния прах и ресуспензията (повторно запрашаване). Те показват, че уличното миене и почистване могат да намалят ФПЧ10 в близост до пътища, но ефектът зависи от технологията, честотата, метеорологичните условия и количеството прах, натрупано по настилката. AIRUSE е особено полезен за

българските общини, защото превежда научните резултати в практически мерки: контрол на източници, управление на прахови терени и строителни дейности. Основният извод е, че ФПЧ10 от ресуспензия се управлява като система, а не с еднократни акции.

[Вижте повече](#)

Политики и регулации

Промени на европейско и национално ниво

Отворена е процедурата за обществени консултации по ИПЕК 2021–2030 г.

На интернет страницата на МОСВ са публикувани проектът на актуализирания Интегриран план в областта на енергетиката и климата; Докладът за екологична оценка и Докладът за оценка на степента на въздействие. Сроктът за изпращане на мнения и предложения е до 8 юни 2026 г. [Вижте повече](#)

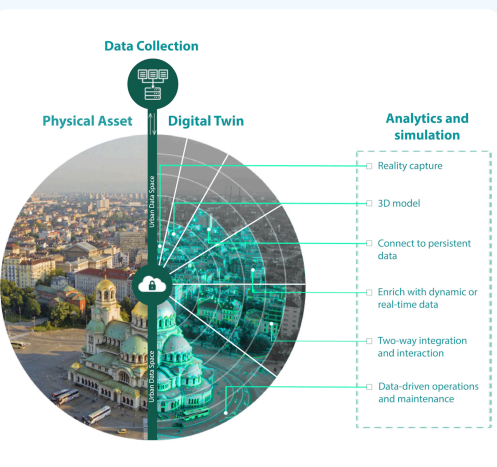
Какво ни показват данните?

Актуални графики, анализи и ключови показатели

ЕАОС: Състояние на качеството на въздуха в Европа през 2026 г.

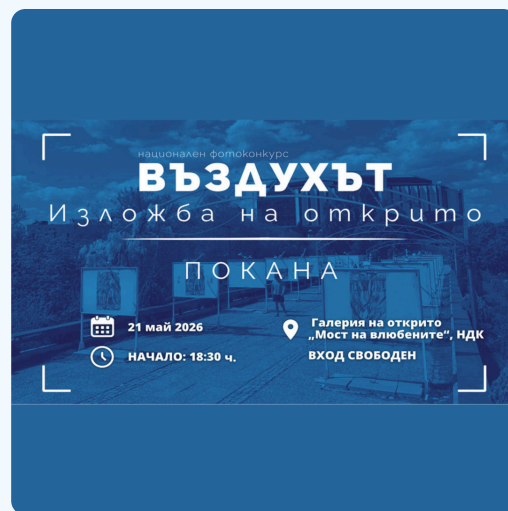
В настоящия доклад се анализират най-новите данни за концентрациите на замърсители на въздуха в Европа в сравнение с настоящите и бъдещите (2030 г.) стандарти на ЕС и по-строгите препоръчителни нива на Световната здравна организация (СЗО). Повечето станции за мониторинг на качеството на въздуха в Европа отговарят на действащите нормативни изисквания на ЕС за основните замърсители на въздуха. Въпреки това нивата на основните замърсители — като прахови частици, бензо(а)пирен и особено приземния озон — продължават да представляват сериозен проблем, според най-новите оценки на ЕАОС за качеството на въздуха.. [Вижте повече](#)

Общински инициативи

Общинският съвет в Гоце Делчев одобри проект за подобряване качеството на въздуха

[Вижте повече](#)

Качеството на въздуха и влиянието му върху здравето са акцент в интерактивна изложба, която беше открита край НДК

[Вижте повече](#)

Институтът GATE към Софийския университет участва в създаването на цифров двойник на София

[Вижте повече](#)

Добра практика на месеца

AIRUSE – управление на пътния прах като мярка за ФПЧ10

Проектът AIRUSE разработва практически ръководства за намаляване на пътния прах и ресуспензията – един от важните източници на ФПЧ10 в градска среда. Изследванията и пилотните действия показват, че уличното почистване има ефект, когато е част от управляван режим: правилна техника, подходяща честота, приоритизиране на натоварени улици и комбиниране на метене с миене при подходящи условия. Особено важно е, че проектът разглежда праха не само като проблем на чистотата, а като източник на замърсяване, който се натрупва по настилки и се вдига отново във въздуха чрез трафик и вятър. За българските общини това е пряко приложимо при мерки срещу „кални точки“, запрашени улици, строителен прах и неефективно ръчно метене.

Какво да използваме: карта на праховите източници; график за механизизирано почистване по приоритетни улици, определени след оценка на риска; техника с вакуум и прахотискане; комбинирано метене и миене; следене на ключови индикатори за км/дка почистени площи, премахнати „кални точки“ и промени в ФПЧ10.

[Вижте повече](#)

Проекти и финансиране

LIFE CET – Renewable and efficient heating/cooling in existing buildings

Краен срок: 16.09.2026 г.

Подходящо за рамки, механизми и капацитет за преминаване към по-чисто отопление в сградите. Подходящо за национални/регионални партньорства, агенции, общини и експертни организации.

[Вижте повече](#)

Horizon Europe Cluster 5 – CIVITAS / sustainable and smart urban mobility

Краен срок: 18.10.2026 г.

Подходящо за общини като партньори в консорциум за градска мобилност, нискоемисионни решения, управление на трафика, намаляване на експозиция и връзка с КАВ.

[Вижте повече](#)

Ресурси

КАВ Речник

„Неизпускателни емисии / емисии, различни от отработени газове“

Неизпускателни емисии (*non-exhaust emissions*) са прахови частици, които се образуват от пътния транспорт, но не излизат от ауспуха на автомобила. Те възникват основно при износване на гуми, износване на спирачки, износване на пътната настилка и механично натрупване на прах по уличната повърхност.

Терминът е особено важен за ФПЧ10, но има значение и за ФПЧ2.5, тъй като част от частиците от спирачки, гуми и настилки са достатъчно фини, за да навлизат дълбоко в дихателната система.

Защо е важно за общините:

С навлизането на по-нови и електрически автомобили емисиите от ауспуси намаляват, но неизпускателните емисии не изчезват. Дори електромобилите генерират прах от гуми, спирачки и настилки, особено при по-висока маса, интензивен трафик и лошо поддържани улици.

Практически извод:

Мерките за намаляване на

ФПЧ10 и ФПЧ2.5 от транспорта не трябва да се ограничават само до подмяна на автопарка. Нужно е да се управляват и скорости, трафик натоварване, състояние на настилките, механизизирано почистване, паркиране върху неуплътнени площи и пътна поддръжка.

От мрежата

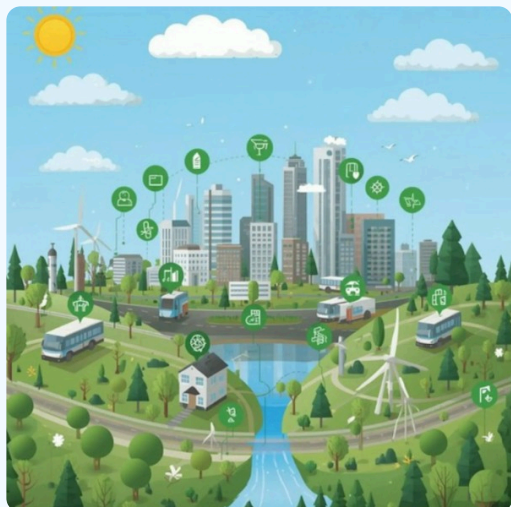
Нови анализи и доклади в раздел "Библиотека":

- [Борба със замърсяването с приземен озон в Европа](#) / Addressing ground-level ozone pollution in Europe/

- Състоянието на качеството на въздуха в Европа през 2026 г. / Air quality status in Europe 2026
- Индекси за качество на въздуха: основни съображения и пътни карти за най-добри практики / Air quality indexes: key considerations and roadmaps for best practices
- Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението в община Видин за 2025 г.
- Доклад за качеството на атмосферния въздух върху и здравето състояние на населението в гр. Монтана през 2025 г.
- Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението в област Враца - 2024 г.
- Доклад за качеството на атмосферния въздух в град Разград през 2024 г.
- Доклад за качеството на атмосферния въздух и влиянието му върху здравето на населението в град Силистра през 2025 г.
- Доклад за качеството на атмосферния въздух и здравето състояние на населението в промишления регион Пирдоп-Златица за 2025 г.
- Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението на град Шумен през 2025 г.
- Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението в град Добрич през 2025 г.
- Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението в гр. Димитровград и гр. Хасково за 2025 г.

Национално законодателство Актуални изследвания, доклади Профили на общини Новини

Събития

Серия от безплатни онлайн обучения за кръгова икономика за градове и региони

[Вижте повече](#)

Министър Росица Карамфилова ще открие форум за подобряване мониторинга за качеството на въздуха

[Вижте повече](#)

Над 35 организации обединяват сили за първия Софийски климатичен фестивал „ЖЕГА ФЕСТ“ 2026

[Вижте повече](#)

Национална мрежа на експертите по качество на атмосферния въздух
<https://www.airnetwork.bg/>

Платформата на Националната мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух е създадена по проект BG16FFPR002-5.006-0001-C01 „Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух“, финансиран по програма "Околна среда" 2021-2027 г.

Получавате този имейл, защото сте се абонирали за нашия информационен бюлетин.

[Unsubscribe](#)